

سیلوستر دسامی

مجله ادبی ارمغان در شماره قبل دیباچه پند نامه شیخ عطار را را که «سیلوستر دسامی» نوشته است درج کرده بود. چون در میان خوانندگان آن مجله کسانی هستند که سیلوستر دسامی را نمی شناسند چند سطری در شرح حال آن فقید دانشمند که بادیات و تاریخ مملکت ما خدمت مهمی کرده است نگاشته میشود: -

سیلوستر دسامی یکنفر متشرق فرانسویست که سال ۱۷۵۸ در پاریس متولد گردیده و پدرش بحرفه قضا اشتغال داشته است سیلوستر دسامی طفل بود که پدرش در گذشت و مادرش بتربیت وی همت گماشت و چون شوق و رغبت او را بالنسبه شرقی دید معلمینی که بزبان عبری و شامی و گلدانی و فارسی و ترکی آشنا بودند برای تعلیم و تدریس فرزند خود استخدام کرد. این شاگرد جدی و هوشمند گذشته از تحصیل السنه مذکور زبان ایتالیائی و اسپانی و آلمانی را نیز طوری فرا گرفت که هم آن السنه شرقی و هم این زبانهای دیگر را میخواند و مینوشت. مخصوصاً عربی و فارسی را بقدری خوب تحصیل کرد که در آن سنه در فرانسه معلم زبان عربی و فارسی شد. برای فارسی دانستن و آشنائی سیلوستر دسامی بادیات زبان فارسی چه دلیلی واضحترا از دیباچه پند نامه شیخ عطار است که بانشائی فصیح فارسی نگاشته و متن پند نامه را بفرانسه ترجمه کرده است. برای تضلع او در زبان عرب نیز کافی است گفته شود که این دانشمند بلند همت، مقامات حریری و کتاب سیوطی و کلیله و دمنه را از عربی بفرانسه ترجمه نمود در نوشتن عربی چنان قوه انشاء داشت که به وقتی از جانب ناپلئون بمشایخ مصر

و حجاز مراسلاتی مینوشت ادبای این دو مملکت تعجب میکردند و تجسس مینمودند عربی که آن مراسلاترا مینویسد بشناسند .

انشاء عربی سیلوستر دسائی در میان فضلاى عرب طوری مورد اعجاب گردید که یکنفر از آنها مخصوصا برای شناختن نویسنده آن مراسلات پاریس سفر کرد و از وزارت خارجه فرانسه معرفی چنین نویسنده را تقاضا نمود . او را بمنزل سیلوستر دسائی راهنمایی کردند ادیب عرب بخانه دانشمند فرانسوی رفته وارد کتابخانه او شد و انتظار داشت بایکنفر عرب فاضل رو برو خواهد گردید ولی چون بجای یکنفر عرب یگفر فرنگی را دید سخنی نگفته خواست مراجعت کند .

دانشمند فرانسوی مطلب را متلفت شد و بزبان عربی باوی صحبت کرد ادیب عرب نشست ولی باز ساکت ماند زیرا سیلوستر دسائی درست از عهده تکلم عربی بر نمی آمد سیلوستر دسائی فهمید که سبب سکوت او همین مطلب است یعنی بیچاره ادیب متعجب گردید که چگونه شخصی که نمی تواند کاملا بزبان عربی صحبت کند میتواند آن مراسلات فصیح و بلیغ را در انشاء کند پس قلم برداشت و در حضور او مقاله بدیع و فصیحی نوشت و ادیب عرب را از حیرت بیرون آورده و نویسنده رسائل نابلیونرا بوی شناسانید

در کتاب « پتی لاروس » مینویسد سیلوستر دسائی تحقیقا او این شخصی است که در فرانسه مشغول مطالعه حالات عرب شده است

سیلوستر دسائی در سن هشتاد سالگی وفات کرد امروز بعد هشتاد و هفت سال که از مردن او گذشته است نام او در آن مجله محترم برده میشود ایرانیان باید نام سیلوستر دسائی را بخیر و عظمت یاد کنند چه این دانشمند بواسطه ترجمه پند نامه شیخ عطار ادبیات

مارا و بواسطه نوشتن تاریخ ساسانیان تاریخ ماوا خدمتی که سزاوار تعظیم

میباشد نموده است.

۱۳۰۴

اردیبهشت

تهران

محمود عرفان

کلیده و دمنه

یکی از قدیمترین کتب ادبی و اخلاقی کتاب کلیده و دمنه است که تاکنون بهر يك از زبانهای مختلفه عالم چندین مرتبه ترجمه شده و هنوز هم فضیلتی جهان آن را بر اغلب کتب اخلاقی ترجیح داده و در بعضی از ممالک از قبیل مصر جزو کتب مدرسی (کلاسیکی) قرار داده و در مدارس خود تدریس مینمایند :

واقعا جای بسی حیرت است کتابیکه هنوز مردم نتوانسته اند تاریخ صحیحی برای زمان و سبب تألیف آن بدست آورده و نام مؤلفش را بخوبی بدانند امروز یکی از بهترین کتب اخلاقی بشمار رفته و توالی قرون چوین است حکام و پادشاهان آن نیفزوده است .

چقدر بزرگ بوده است آن شخصی که این افکار از مغز او تراوش کرده و این سطور باسر انگشت او نگارش یافته است

مؤلف کتاب

برخی از فضیلتی عرب را عقیده بر این است که این کتاب از منشآت خود این مقفع بوده و بدلائیل ذیل ترجمه نیست

(۱) اگر راست است که این مقفع کلیده و دمنه را از فارسی

ترجمه کرده و بر زویه نام (چنانکه این مقفع میگوید) از هندی بفارسی ترجمه نموده است چرا هیچ يك از دو اصل فارسی و هندی در میان نیست ؟